

ОТЗЫВ

**зарубежного научного консультанта на диссертацию
Байгиреевой Жанар Замашкызы «Экономическая эффективность
человеческого капитала в сфере здравоохранения РК: оценка состояния
и перспективы развития», представленную на соискание степени
доктора PhD по специальности 6D050600 «Экономика»**

Диссертация Байгиреевой Жанар Замашкызы на тему «Экономическая эффективность человеческого капитала в сфере здравоохранения РК: оценка состояния и перспективы развития» посвящена актуальной проблеме.

Актуальность данной диссертационной работы обусловлена тем, что человеческий капитал является главной движущей силой и основой устойчивого экономического роста для любого современного государства. Согласно подсчетам Всемирного банка, в развитых странах человеческий капитал равен порядка 70% их национального богатства, остальные 30% распределены между природными и произведенными ресурсами. В Казахстане же этот показатель составляет чуть более 40%. Согласно определению Всемирного банка, человеческий капитал – это знания, навыки и здоровье, в которые люди вкладывают средства и которые они аккумулируют в течение своей жизни, что позволяет им реализовывать свой потенциал в качестве полезных членов общества. Инвестиции в людей происходят путем улучшения качества питания, медицинской помощи, обеспечения качественного образования, создания рабочих мест и обучения профессиональным навыкам. Все это способствует развитию экономически эффективного человеческого капитала, а это является ключевым условием для искоренения крайней бедности и построения более социально-экономический развитого и сплоченного общества.

Теоретико-методологическими вопросами исследования экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения занимались как отечественные ученые-экономисты, так и зарубежные. Однако, несмотря на значительный вклад как зарубежных, так и отечественных ученых по рассмотренной проблематике, необходимо отметить, что открытыми остаются вопросы методов развития человеческого капитала, также критерии и методики оценки его экономической эффективности, а также организационных подходов к проведению диагностики человеческого капитала в данной сфере.

В связи с этим, развитие экономического механизма человеческого капитала в сфере здравоохранения Республики Казахстан, оценка состояния и перспективы развития обуславливает актуальность темы исследования, ее цель и задачи.

Основной научный результат диссертационной работы заключается в формировании теоретико-методических основ повышения экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения на основе совершенствования категориально-понятийного аппарата и предложенного

инструментария обеспечения оценки состояния и перспективы развития человеческого капитала в медицине.

Все результаты, изложенные в диссертационной работе, получены докторантом самостоятельно и нашли отражение в опубликованных автором работах. Теоретическое значение состоит в углублении существующих теоретических положений по развитию экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения Республики Казахстан в современных экономических условиях.

Практическое значение полученных результатов заключается в том, что предложенные методические подходы, оценка и перспективы развития, выводы и рекомендации, которые защищаются в диссертационной работе, доведены до уровня конкретных практических предложений:

- Рассмотреть, сравнить передовые зарубежные модели по развитию человеческого капитала в сфере здравоохранения Республики Казахстан.

- Анализ и оценка организационно-экономических механизмов и методов развития экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения Казахстана.

- Проведение анализа существующей системы развития экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения Республики Казахстан с выявлением основных проблем человеческого капитала в сфере здравоохранения.

- Разработка методических подходов к оценке эффективности мер развития человеческого капитала в сфере здравоохранения, основанных на сбалансированной системе показателей.

- Предложить меры по развитию экономической эффективности человеческого капитала в сфере здравоохранения Казахстана.

В процессе работы над темой диссертант грамотно обработала обширный статистический материал и законодательные документы, изучила и проанализировала различные научные источники, в том числе труды отечественных и зарубежных ученых.

Основные положения диссертационного исследования отражены в статьях, опубликованных журналах, индексируемых международными базами научного цитирования Scopus для публикации результатов научных исследований; в научных изданиях, рекомендуемых Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан; в материалах международных научно - практических конференций.

Диссертация Байгиревой Жанар Замашкызы на тему «Экономическая эффективность человеческого капитала в сфере здравоохранения РК: оценка состояния и перспективы развития» подготовлена самостоятельно, содержит совокупность новых научных результатов и положений, выдвигаемых автором для публичной защиты, и свидетельствует о его личном вкладе в разработку рекомендаций по использованию полученных научных выводов.

Соответствие содержания диссертации специальности:

Работа Байгиреевой Жанар Замашкызы соответствует требованиям МОН РК «Правил присуждения ученых степеней» и является квалификационной научной работой образовательной программы по подготовке доктора философии (PhD) по специальности 6D050600 – «Экономика», и ее автор заслуживает присуждения искомой ученой степени доктора философии (PhD).

**Зарубежный научный консультант,
кандидат экономических наук,
доктор философии (PhD),
доцент кафедры «Финансы и
кредит»
Московского университета имени
С.Ю. Витте, г. Москва,
Российская Федерация**

N. Ser

Ш.У. Ниязбекова

Подпись Ниязбековой Ш.У. заверяю:

Служба персонала	Специалист по кадрам
	<i>О.В. Труфанова</i>
	20__ г.

6D050600 «Экономика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін Байгиреева Жанар Замашқызының «ҚР денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігі: жай-күйі мен даму перспективасын бағалау» тақырыбында жазылған диссертциялық жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Байгиреева Жанар Замашқызының «ҚР Денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігі: жай-күйі мен даму перспективасын бағалау» тақырыбындағы диссертациясы өзекті мәселеге арналған.

Бұл диссертацияның өзектілігі адами капитал кез-келген заманауи мемлекет үшін тұрақты экономикалық өсудің қозғаушы күші және негізі болып табылады. Дүниежүзілік Банктің есептеулеріне сәйкес, дамыған елдерде адами капитал ұлттық байлықтың шамамен 70% құрайды, қалған 30% табиғи және өндірілген ресурстар арасында бөлінеді. Қазақстанда бұл көрсеткіш 40% - дан сәл асады. Дүниежүзілік Банктің анықтамасына сәйкес, адами капитал – бұл адамдар инвестициялайтын және өмір бойы жинақтайтын білім, дағдылар және денсаулық, бұл оларға қоғамның пайдалы мүшелері ретінде өз әлеуетін жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Адамдарға инвестиция салу тамақтану сапасын жақсарту, медициналық көмек, сапалы білім беру, жұмыс орындарын құру және кәсіби дағдыларды үйрету арқылы жүзеге асырылады. Мұның бәрі экономикалық тиімді адами капиталды дамытуға ықпал етеді және бұл кедейлікті жоюдың және әлеуметтік - экономикалық дамыған және біртұтас қоғам құрудың негізгі шарты болып табылады.

Денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігін зерттеудің теориялық және әдіснамалық мәселелерімен отандық ғалымдар-экономистер де, шетелдіктер де айналысқан. Алайда, қарастырылған мәселелер бойынша шетелдік және отандық ғалымдардың қомақты үлесіне қарамастан, адами капиталды дамыту әдістері, оның экономикалық тиімділігін бағалау критерийлері мен әдістемелері, сондай-ақ осы салада адами капиталды диагностикалаудың ұйымдастырушылық тәсілдері мәселелері ашық күйінде қалып отырғанын атап өткен жөн.

Осыған байланысты, Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тетігін дамыту, даму жай-күйі мен перспективасын бағалау зерттеу тақырыбының өзектілігін, оның мақсаты мен міндеттерін айқындайды.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ғылыми нәтижесі категориялық-тұжырымдамалық аппаратты және медицинадағы адами капиталдың жай-күйі мен даму перспективасын бағалауды қамтамасыз етудің ұсынылған құралдарын жетілдіру негізінде денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігін арттырудың теориялық және әдістемелік негіздерін қалыптастыру болып табылады.

Диссертацияда баяндалған барлық нәтижелерді докторант өз бетінше жазды және автор жариялаған жұмыстарда көрініс тапты. Теориялық маңыздылығы қазіргі экономикалық жағдайларда Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігін дамыту жөніндегі қолданыстағы теориялық ережелерді тереңдетуден тұрады.

Алынған нәтижелердің практикалық маңыздылығы диссертацияда ұсынылған әдістемелік тәсілдер, бағалау және даму перспективалары, қорытындылар мен ұсыныстар нақты практикалық ұсыныстар деңгейіне жеткізілгендігінде:

- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы адами капиталды дамыту жөніндегі озық шетелдік модельдерді қарастыру, салыстыру.

- Қазақстанның денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігін дамытудың ұйымдастырушылық-экономикалық тетіктері мен әдістерін талдау және бағалау.

- Денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың негізгі проблемаларын анықтай отырып, Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігін дамытудың қолданыстағы жүйесіне талдау жүргізу.

- Көрсеткіштердің теңгерімді жүйесіне негізделген денсаулық сақтау саласындағы адами капиталды дамыту шараларының тиімділігін бағалаудың әдістемелік тәсілдерін әзірлеу.

- Қазақстанның денсаулық сақтау саласында адами капиталдың экономикалық тиімділігін дамыту жөнінде шаралар ұсыну.

Тақырып бойынша жұмыс барысында диссертация кең статистикалық материалдар мен заңнамалық құжаттарды сауатты өңдеді, әртүрлі ғылыми дереккөздерді, соның ішінде отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектерін зерттеді және талдады.

Диссертациялық зерттеудің негізгі ережелері Ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жариялау үшін Scopus ғылыми дәйексөзінің халықаралық базалары индекстейтін журналдарда жарияланған мақалаларда; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда; халықаралық ғылыми - практикалық конференциялардың материалдарында көрсетілген.

Байгиреева Жанар Замашқызының «ҚР Денсаулық сақтау саласындағы адами капиталдың экономикалық тиімділігі: жай-күйі мен даму перспективасын бағалау» тақырыбындағы диссертациясы дербес дайындалды, автор көпшілік алдында қорғау үшін ұсынған жаңа ғылыми нәтижелер мен ережелердің жиынтығын қамтиды және оның алынған ғылыми тұжырымдарды пайдалану жөніндегі ұсынымдарды әзірлеуге қосқан жеке үлесін куәландырады.